

HRAVÝ

DĚJEPIS

NEJNOVĚJŠÍ DĚJINY

Pracovní sešit pro 9. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

V souladu s RVP

Vydavatelství
Taktik

HRAVÝ DĚJEPIS 9

Nejnovější dějiny

Pracovní sešit pro 9. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

Autor: Mgr. Petr Mácha
Mgr. Michaela Jindráčková
Odborná spolupráce: Mgr. Věra Štefánková
Jazyková korektura: Mgr. Věra Štefánková
Grafická úprava a sazba: Sára Doležalová
Návrh obálky: Mgr. Martin Pavlík
Produktový manažer: Mgr. Lucie Pěnkavová
Projektový manažer: Ing. Jaroslav Brdjar

ISBN: 978-80-7563-244-9
2. vydání, 2020

Copyright: © Vydavatelství Taktik International, s.r.o., Praha 2016
Vyrobil a vydal: Taktik International, s.r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7 (1. vydání 2016)

Všechna práva vyhrazena. Šíření či reprodukce obsahu nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez předchozího písemného souhlasu vydavatele zakázány.

HRAVÝ DĚJEPIS

9

JMÉNO

ŠKOLA

TŘÍDA

ŠKOLNÍ ROK

	Mezi světovými válkami.....	2
	Československá republika mezi válkami	9
	Věda, umění a kultura mezi válkami	13
	Opakování 1. části	15
	Druhá světová válka	16
	Československo za druhé světové války	23
	Opakování 2. části	32
	Poválečné dějiny.....	33
	Československo po druhé světové válce	41
	Věda, umění a kultura v poválečném období	48
	Opakování 3. části	50
	Období od roku 1989 po současnost	51

MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Pařížská mírová konference

1 Pracuj s mapou Evropy a vyznač:

- a) **modře** vítězné státy, tedy státy Dohody, které řídily vyjednávání mírových smluv.
- b) **červeně** státy, které byly považované za poražené.
- c) **zeleně** nástupnické státy Rakouska-Uherska.

2 Vyber správnou možnost a získej tajenku, která ukrývá jméno jednoho zástupce nově vzniklého Československa, který jej zastupoval na konferenci.

Kde a kdy byla zahájena mírová konference?

- Č) 11. 11. 1918 v Compiègne
- B) 18. 1. 1919 ve Versailles
- D) 28. 6. 1919 v Paříži

Co jsou reparaace?

- E) peněžní náhrada za válečné strádání
- A) úprava hranic ve prospěch vítěze
- O) omezení počtu vojáků poraženého státu

Který ze států Dohody upozorňoval na nepřiměřeně tvrdé podmínky mírové smlouvy s Německem, které by mohly mít zásadní dopad na radikalizaci obyvatel?

- N) USA R) Francie B) Velká Británie

tajenka:

Kterému státu nemuselo Německo postoupit část svého území?

- R) Polsko N) Francie E) Nizozemí

Která oblast Německa byla obsazena vítěznými vojsky a byla demilitarizována?

- Z) Alsasko Š) Porýní Ý) Porúří

3 Zopakuj si, co víš o Společnosti národů, doplň chybějící slova a získej tajenku.

Cílem vytvořené mezinárodní organizace bylo zajistit [7] [] [] [] [7] [] [] [4] [3] a [] [3] []. Válka nebyla považována za [2] [] [] [] [] [4] [3] způsob řešení konfliktů a dohodou byla postavena mimo [] [] [6] [7] [4]. Sídlem SN byla [] [] [4] [] []. SN nebyla schopna zajistit respektování svých rozhodnutí, protože neměla vlastní [] [7] [] [5] [6] [7]. Po druhé světové válce místo ní vznikla [7] [] [] [4] [] [] [] [] [5] [7] [] [4] [] [] [1] [4] [] [7] [] [], která existuje dodnes.

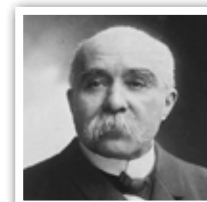
tajenka:

Území na severní Moravě, jež muselo Německo po válce postoupit Československu: [1] [2] U Č [3] [4] [5] [6] [7]

4 Napiš k fotografii a uvedenému státu jméno politického představiatele, který uvedený stát reprezentoval na mírové konferenci.

Velká Británie

Francie

USA

Itálie

Komunismus v SSSR

5 Dopln' údaje, které charakterizují komunisticko-leninskou ideologii.

- Cíl socialismu = vytvořit __E__ __Í__ __Í__ společnost, v níž jsou výrobní prostředky společným vlastnictvím všech.
- prostředek dosažení tohoto cíle = __Á__ __O__ __Ě__ __Í__ a socialistická _____

Vláda cara Mikuláše II. byla ovlivňována postavou "svatého muže"
..... V roce 1918 nechali vyvraždit celou rodinu, jejich ostatky byly identifikovány až koncem Pro komunistickou ideologii je typický M.....S, proto odmítá existenci a pronásleduje Ti často končí v nápravných táborech zvaných

6 Podle popisu urči, které společenské skupiny patřily mezi tzv. třídní nepřátele.

Vlastním mnoho nemovitostí, moje společenské postavení mi bylo dáno již po narození, má rodina podporovala carské Rusko. Jsem _____.

Učím na střední škole dějiny, snažím se svým studentům říkat pravdu a nepřekrucovat ji tak, jak je to po mně vedením školy žádáno, pravděpodobně o své zaměstnání brzy přijdu. Jsem _____.

Pracuji v divadle, věnuji se kultuře a zajímám se o společenské dění. Nelíbí se mi, co se v Rusku děje po proběhnutích revolucích, nebojím se kritizovat zdejší poměry. Jsem _____.

Mám obchod v rušné ulici, celkem dobře mi vynáší, právě proto jsem kritizován za to, že si vydělávám nad poměry. Jsem _____.

7 Seřad' události ruské revoluce a občanské války v Rusku a získej slovo chybějící ve Stalinově citátu.

R) vstup Ruska do 1. světové války

I) vznik Svazu sovětských socialistických republik (SSSR)

D) vítězství bolševiků v občanské válce

Ě) uzavření separátního míru s Centrálními mocnostmi

A) bolševická revoluce (tzv. VŘSR)

G) počátek občanské války mezi bělogvardějci a rudoarmějci

tajenka:

„Smrt jednoho je T [] [] [] [] [] [] [] E . Smrt milionů je statistika.“

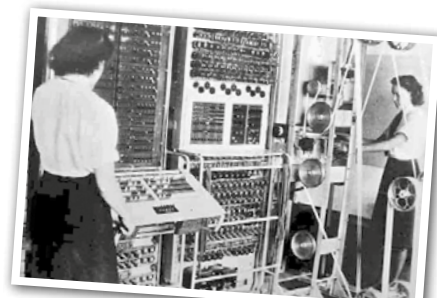
Důsledky války

14 Dopln s pomocí nápovědy tabulku týkající se důsledků druhé světové války.

10 milionů lidí | 60 milionů lidí | Ochrana míru a zabezpečení lidských práv | Přídělový systém | Nedostatek léků a potravin | Zoufalá ekonomická situace | Charta OSN | Lidé bez přístřeší | Nedostatek pracovních sil | Duben 1945 – San Francisco | 30 milionů lidí | Vybombardovaná města | Pátrání po nezvěstných | 6 milionů židů

Oběti na životech	Celkový počet	
	Civilisté	
	Koncentrační tábory	
Evropské státy po druhé světové válce	Ekonomická situace	
	Sociální problémy	
Mezinárodní organizace	Organizace spojených národů	
	Červený kříž	

15 Které technické a technologické inovace přinesla druhá světová válka? Dopln popisky k jednotlivým obrázkům.

Koncentrační tábory a válečné zločiny

16 Vylušti doplňovačku. V tajence vyjde název prvního nacistického koncentračního tábora.

1) První koncentrační tábory zřizovali Britové v letech 1899 – 1902 za ... války. 2) hromadné vyvražďování osob židovské národnosti 3) Koncentrační tábory, kde docházelo k rychlému zabíjení velkého počtu lidí, se nazývají ... 4) Nápis, který nosili židé na žluté hvězdě. 5) Koncentrační tábory, kde byli lidé využíváni jako levná výrobní síla, se nazývají ... 6) nástup v koncentračním táboře 7) hlídač v koncentračním táboře 8) zabavování majetku židů a jeho předávání árijcům 9) Každý člověk dostal při příjezdu do koncentračního tábora ...

tajenka:

17 Spoj, co spolu souvisí.

konečné řešení židovské otázky

vyhlazovací koncentrační tábory

norimberské zákony

transport

Adolf Eichmann

Argentina

dobytčí vagóny

úmysl zcela zlikvidovat židy v Evropě

Polsko

Židé zbaveni občanství a tím i státní ochrany.

zákaz vykonávat určitá povolání, navštěvovat kina a divadla

Osvětim

selekce

Reinhard Heydrich

Simon Wiesenthal

18 Vyber správnou odpověď. Podle barev doplň údaje týkající se vyhlazovacího koncentračního tábora Osvětim.

Lidé, povolání do transportu, si s sebou mohli vzít...	a) ...jen zavazadla určité hmotnosti (20 – 50 kg). 1 300 000	b) ...všechen osobní majetek. 750 000	c) ...jen peníze. 550 000
Ve vyhlazovacích táborech byli lidé usmrcováni pomocí...	a) ...elektrického křesla. Sigmund Rascher	b) ...plynových komor. Josef Mengele	c) ...injekcí. Aribert Heim
Nacistické koncentrační tábory se nacházely na území...	a) ...Sovětského svazu a Maďarska. Molvice	b) ...Francie a Nizozemí. Treblinka	c) ...Polska, Německa a Rakouska. Březinka
Státy, které se odmítly podílet na vyhlazování Židů, byly...	a) ...Itálie, Bulharsko a Řecko. Rudou armádou	b) ...Rakousko a protektorát Čechy a Morava. americkou armádou	c) ...Polsko a Rakousko. britskou armádou

Celkový počet lidí, kteří přišli o život v Osvětimi, byl .

V Osvětimi prováděl své pseudolékařské pokusy doktor .

V roce 1941 byl přistavěn k původnímu táboru další, který nesl název Osvětim-.

Osvětim byla v roce 1945 osvobozena .

Studená válka

- 4** Vyhledej v osmisměrci 13 hlavních měst Evropy, přiřaď je správně k evropskému státu a do tabulky doplň, ve které sféře vlivu se daný stát nacházel. Ze zbylých písmen vytvoř názvy dnes již neexistujících států a zařaď je do tabulky také.

J O L S O F I E Ť
 U G O O S L L Y Š
 A Á N R E B E N E
 V Í D E Ň A S É P
 A V Ý I H E U H A
 Š N N A S M R T D
 R R R N D Í B A U
 A P R P A Ř Í Ž B
 V Ť Š E R U K U B

Belgie
 Bulharsko
 ČSR
 Francie
 Itálie
 Maďarsko
 Norsko
 Polsko
 Rakousko
 Rumunsko
 Řecko
 Švýcarsko
 Velká Británie

ZÁPAD - vliv USA (Země - hlavní město)	VÝCHOD - vliv SSSR (Země - hlavní město)

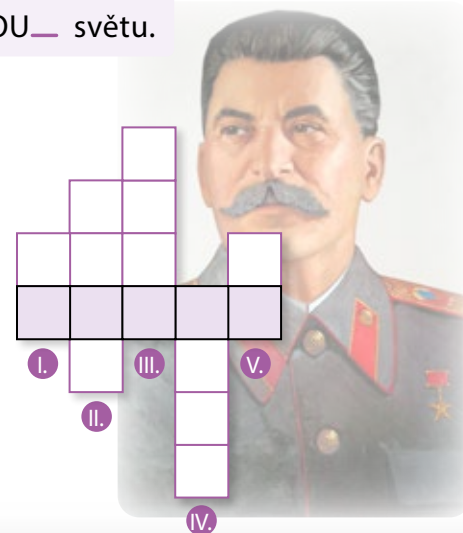
- 5** Rozhodni, zda uvedené informace platí. Z vybraných písmen doplň chybějící slovo do citátu amerického prezidenta Harryho Trumana.

	ANO	NE
Termín železná opona poprvé ve svém projevu použil Stalin.	P	S
Železná opona rozdělila svět na 2 sféry vlivu totalitní/západní a demokratickou/východní.	K	L
Trumanova doktrína určovala, že USA musí podporovat státy, které chrání demokracii.	Ž	Š
Marshallův plán měl pomoci při hospodářské obnově Evropy.	V	M
Důvodem k vytvoření Marshallově plánu byla hrozící ekonomická krize z nadvýroby v USA.	L	N
Autorem plánu byl George Marshall, americký ministr zahraničí.	D	P
Československo přijalo nabídnutou účast na M. plánu.	R	N
Plán probíhal během 4 let a pro státy, které ho přijaly, znamenal hospodářský návrat na předválečnou úroveň.	T	S

tajenka: Povinnost velkých zemí je __OU__IT a ne __Á__OU__ světa.

- 6** Vylušti číselnou křížovku a zjisti, kolik bylo přesně let J. V. Stalinovi, když v roce 1953 zemřel.

- I. Rovnoběžka, podle níž byl rozdělen Vietnam na severní a jižní.
- II. rok vzniku Čínské lidové republiky
- III. rok konce války v Koreji
- IV. rok vyhlášení státu Izrael
- V. Rovnoběžka, podle níž byla rozdělena Korea na severní a jižní.

tajenka: __ let, __ měsíce, __ dnů

7 Dopln názvy dvou vojenských organizací, které vznikly v průběhu studené války, a rok, kdy byly založeny. Zároveň vyber, které státy z uvedených do nich patřily.

Organizace:		
Rok založení:		
Sféra vlivu:	západní	východní
Vedoucí člen:	USA	SSSR
Členové organizace:	Francie, NDR, Polsko, ČSR, Velká Británie, Bulharsko, Rakousko, Rumunsko, SRN, Maďarsko, Itálie, Belgie, Dánsko	Francie, NDR, Polsko, ČSR, Velká Británie, Bulharsko, Rakousko, Rumunsko, SRN, Maďarsko, Itálie, Belgie, Dánsko

8 K zadaným údajům doplň chybějící informace.

Území	Výchozí událost	Její důsledek	Rok
SSSR	smrt	nástup	1953
JV Asie	prohra ve válce v Indočíně	rozdělení	1954
.....	státní smlouva	odchod okupačních armád	1955
.....	spor USA a SSSR o kontrolu obchodních cest ze Středomořího moře do Indického oceánu krize	1956

9 Dopln s pomocí nápovědy, co patří k východnímu a co k západnímu Německu.

nižší životní úroveň | demokratický stát | totalitní stát | účast na Marshallově plánu | vyšší životní úroveň | člen NATO | člen Varšavské smlouvy | neúčast na Marshallově plánu

	západní Německo	východní Německo
typ státu		
poválečná pomoc		
životní úroveň		
členství v mezi národních organizacích		

Mezi Východním a Západním vyrostla v roce 1961

Velká část obyvatel utíkala z do Německa.

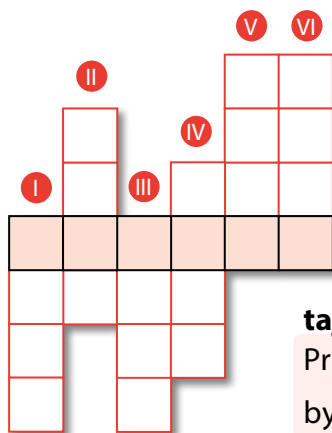
Život v Československu v období komunismu

11 Doplně do schématu informace týkající se socialistického hospodářství v ČSR.

Únor 1948 => podniků => stát má postavení
 = hospodářství je řízené => zřízen úřad Státní
 => vyhláše hospodářské plány, tzv. => pro průmyslové podniky - rozvoj
, zbrojního a průmyslu
 + kolektivizace zemědělství a plány pro JZD (=

12 Vylušti číselnou křížovku a získej datum.

- I. poprava Milady Horákové
- II. měnová reforma
- III. nová ústava, z ČSR se stává ČSSR
- IV. komunistický převrat v ČSR
- V. první spartakiáda
- VI. smrt K. Gottwalda

tajenka:

První pravidelné vysílání v Československu bylo zahájeno

13 Podle popisu urči, jak mohli lidé v ČSR trávit svůj volný čas, případně dovolenou, a přiřaď k popisu obrázek.

a) Do zahraničí se člověk příliš často podívat nemohl, a abychom objížděli československé hotely, na to nemáme peníze, takže jsme si koupili starší chalupu a tu si svépomocí rekonstruujeme a jezdíme sem vždy, když máme čas.

C.....í

b) Také nedostatek zboží v obchodech nás donutil, abychom si pomohli svépomocí a měli nějaké vlastní vypěstované plodiny, zároveň jsme si k malému pozemku ve společné kolonii postavili chatičku, kde se dá přes léto přespávat.

Z.....í

c) Ideálním trávením prázdnin je pro nás výlet autem někam k přehradě nebo do přírody, sbalíme do kufru stan a je to. Výhodou je, že nás to moc peněz nestojí.

K.....í

14 Spoj logicky slova ve sloupcích.

Tuzex

kolektivizace

Stalinův pomník

spartakiáda

nezaměstnaný

Letná

JZD

Strahov

příživník

bony

Pokus o změnu v roce 1968

15 Dopln chybějící slova a zopakuj si důvody, které vedly k pokusu o reformu.

..... vyhlášená začátkem 60. let byla špatně naplánovaná a nevyšla, ČSSR se tak dostala do krize. Bylo nutné provést hospodářskou, částečně tak bylo omeze-
no centrální Tento krok ale rozdělil členy KSČ na dva proudy – na
a komunisty.

Probíhalo postupné politického režimu – byly prošetřovány procesy
z 50. let, bylo jednodušší vycestovat na Západ a začali usilovat o větší politická práva.
Uvolnění režimu ale také vedlo k jeho stále hlasitější

16 Rozděli informace popisující politickou a společenskou situaci podle toho, zda platí pro období 50. let, nebo pro období konce let 60.

50. léta

cenzura na všechny tiskoviny
Výběr do řídicích funkcí zohledňuje kvalitu vzdělání.
federativní uspořádání státu
Výběr do řídicích funkcí zohledňuje jen příslušnost ke straně.
prošetřování některých justičních omylů z 50. let
omezení cenzury na vědecká díla
prosazování stalinistických metod při potírání politických odpůrců
jednotná vláda pro celý stát

60. léta

17 Seřad' události konce 60. let a zjisti, který krycí název měla okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy.

D) vydáno Dva tisíce slov

U) varovný dopis od představitelů východního bloku adresovaný československé vládě

A) únos čelních představitelů KSČ

J) podepsány moskevské protokoly

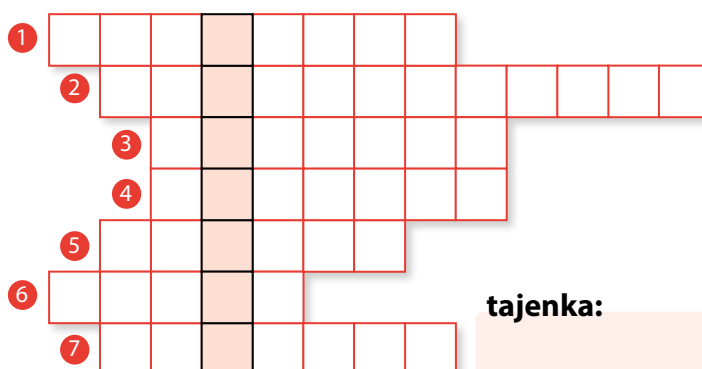
N) Vojenský vpád do ČSSR

Operace

18 Vylušti doplňovačku a zjisti, ve které obci se narodil Alexandr Dubček.

1. Stát Varšavské smlouvy, který se neúčastnil okupace ČSSR.
2. rozhodnutí o nespravedlivém odsouzení
3. generální tajemník Komunistické strany SSSR v roce 1968
4. Dle moskevských protokolů mělo být umístění sovětských vojsk ...
5. vpád na území suverénního státu
6. Měsíc, kdy začala okupace ČSSR.
7. autor výzvy Dva tisíce slov

tajenka:

VĚDA, UMĚNÍ A KULTURA V POVÁLEČNÉM OBDOBÍ

1 Vyber, která z uvedených děl odpovídají požadavkům socialistického realismu.

2 Zařaď jména osobností české a světové kultury k oboru, ve kterém tyto osobnosti vynikly.

- a) Jiří Menzel | b) Alexandr Solženicyn | c) Andy Warhol | d) Kája Saudek | e) Karel Gott | f) Jaroslav Seifert | g) Miloš Forman | h) František Vlácil | i) Jörn Utzon | j) Elvis Presley

Výtvarné umění	Hudba a film	Literatura	Architektura

3 Spoj pojem s vysvětlením.

socialistický realismus

pop-art

big beat

folk

protestsong

urbanismus

hudební styl čerpající náměty z lidové hudby

Umělecký směr ovlivněný populární hudbou a reklamou, inspiruje se velkoměstskou kulturou.

hudební styl vycházející z rock'n rollu

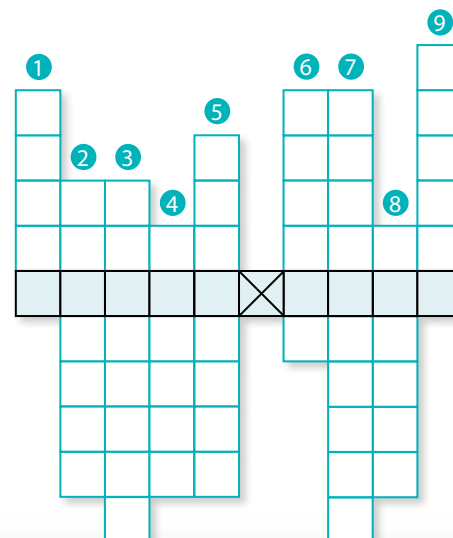
architektonická disciplína zaměřující se na smysluplné uspořádání sídel

píseň kritizující aktuální společenské problémy

Umělecký směr, který oslavuje komunistický režim a zobrazuje život v něm.

4 Vylušti křížovku, tajenka ukryvá jméno nejznámějšího českého autora protestsongů.

1) Český, komunisty propagovaný odbojář, který se stal národním hrdinou. | 2) Film, za nějž dostal M. Forman Oscara. | 3) režisér nejznámější české vánoční pohádky | 4) česká stavba 20. století stojící poblíž Liberce | 5) nejčastější architektonická výstavba v době normalizace | 6) příběh znázorněný obrázkou | 7) nejdéle vysílaný televizní pořad pro děti | 8) Město, v němž se nachází netradiční stavba opery považovaná za symbol moderní architektury. | 9) Od normalizace oblíbená televizní forma, v níž je příběh rozdělen na několik dílů.

5 Zopakuj si, co už znáš o dobývání vesmíru, a doplň tabulku.

	USA × SSSR	jméno	rok
První družice ve vesmíru			
První živý tvor na oběžné dráze			
První člověk ve vesmíru			
První žena ve vesmíru			
První člověk na Měsíci			

6 Doplň k vysvětlení nový objev z oblasti medicíny a informatiky. Vyznačená písmena tvoří název vesmírné stanice založené SSSR v Kazachstánu.

léky zabraňující šíření bakterií =

způsob odesílání a přijímání zpráv přes elektronické systémy = -

způsob léčení rakoviny =

celosvětový systém navzájem propojených počítačových sítí =

přenos celého orgánu z jednoho lidského těla

do druhého =

tajenka: J K U

7 Podle obrázků symbolizujících vynálezy 2. poloviny 20. století vylušti osmisměrku, ze zbylých písmen sestav tajenku, která ukrývá jména dvou amerických podnikatelů, kteří se proslavili v oblasti informatiky.

S B Y K Č O Č I L
 K L O N O V Á N Í
 A L D R U Ž I C E
 F G P O Č Í T A Č
 A M O B I L A T E
 N S F O R M U L E
 D S T T R E S A L
 R A K E T A E V E

tajenka:

Dva nejznámější podnikatelé v oblasti informatiky jsou _____ a _____ Jobs.

Pracovní sešit Hravý dějepis 9 obsahuje kapitoly:

- Období po 1. světové válce
- 2. světová válka
- Poválečné dějiny od roku 1945
- Kultura a věda v průběhu 20. století
- Komunismus v Československu a sametová revoluce
- Vývoj v Československu po revoluci v roce 1989
- Období od roku 1989 po současnost

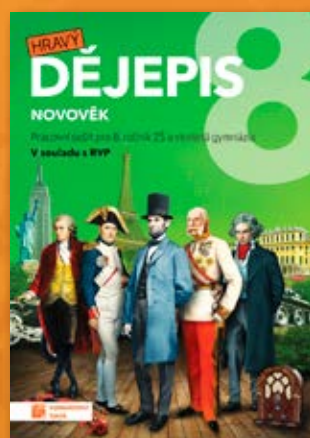
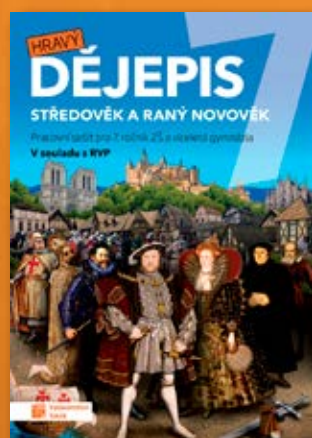
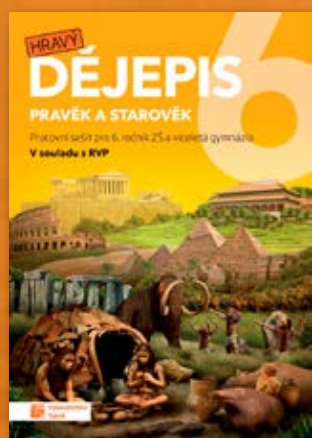
V pracovním sešitě Hravý dějepis 9 najdete:

- 52 stran obsahujících 156 zajímavých cvičení
- ilustrace a barevné reprodukce dobových hmotných pramenů
- cvičení vedoucí k uvědomování si historických souvislostí
- mapy z daného období
- průběžně zařazené opakovací kapitoly

Přílohy:

- Přehled vývoje Československé a České republiky
- Chronologický přehled českých a světových dějin od roku 1918 do roku 1995
- Naučný přehled zaměřený na rozvoj techniky, dopravy a vědy

Ucelená řada pracovních sešitů Hravý dějepis:

ISBN: 978-80-7563-244-9

Pracovní sešit je připraven v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem.